

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1707

Q. 30. Quænam opinio dicatur improbabilis, levis, laxa, temeraria, erronea, errori proxima, scandalosa piarum aurium offensiva, malè sonans, suspecta, sapiens hæresin, hæresi proxima, hæretica, ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-42634

argumenta seorsim considerata non concludant omnino, nec sint evidentia, sed tantum probabilia, tamen si simul jungantur & sint multi ponderis, sunt apta nata generare talem certitudinem, ut virtus apprehensiva cognoscat vel apprehendat absque ulla trepidatione rem ita se habere.

185 Q. 30 Quenam opinio dicatur improbabilis, levis, laxa, temeraria, erronea, errori proxima, scandalosa, piarum aurium offensiva, male sonans, suspecta, sapiens haresin, heresi proxima, haretica, blasphemata, schismatica, seditiosa, impia. R.

§. I. Improbabilis est, quæ nititur motivo fallibili, non gravi, sed simpliciter indigno, propter quod fiat assensus: quod si contra se habeat motivum certum, est certò falsa & dicitur improbabilis positivè, è contrà si non habeat quidem contra se motivum certum, attamen etiam pro se nullum habeat motivum grave, non erit certò falsa sed improbabilis negativè, uti hæc, *stella sunt pares*: notat autem rectè *Carden.* in 1. crisi d. 56. n. 682. & seqq. ad improbabilitatem opinionis satis esse, quod contra eam militet argumentum certum, quamvis argumenta pro ipsa non solvantur evidenter positivè, sed tantum probabiliter, sic enim est improbabile non dari libertatem, quia per fidem certum est dari, & tamen argumenta hæreticorum tantum probabiliter solvantur, vel secundum doctrinam scientiæ mediæ, vel secundum doctrinam prædeterminationis Physicæ, quæ utraque doctrina tantum est probabilis.

186 *Levis* est, quæ levi tantum fundamento nititur, ideòque dicitur levis in iudicando, qui illi assensum præbet.

Laxa in communiore sensu dicitur, quæ favet libertati, estque licentiosa: *Caram.* in Herc. Log. etiam illam vocat laxam, quæ in materia morum est improba-

probabilis & libertatem ampliat, ideoque qui eam usurpat, dicitur laxus seu laxæ manicæ, qui autem docet, scandalosus.

Temeraria positivè est, quæ contra se habet rationes firmissimas & pro se nullam gravem: temeraria negativè est, quæ nec pro se nec contra se habet rationem ullam, uti si iudices stellas esse pares, ita *Carden.* in 2. crisi d. 1. n. 136. dicit autem *S. Tb.* 2. 2. q. 53. a. 3. ad 2. *Illæ dicuntur fieri temerè, quæ ratione non reguntur, quod quidem potest contingere dupliciter, uno modo ex impetu voluntatis vel passionis, alio modo ex contemptu regula dirigentis, & hoc propriè importat temeritas.*

Erronea est, quæ contradicit conclusioni Theologicæ, sive deductæ ex una de fide & altera evidente.

Errori proxima, quæ contradicit tali conclusioni, quæ à plerisque non tamen ab omnibus habetur tanquam Theologica.

Scandalosa, quæ aliquibus præbet occasionem ruinæ seu peccati, & ideo quandoque dicitur perniciofa in praxi: Scandalosam etiam illam vocat *Arriaga*, quæ dat occasionem errandi in materia fidei vel malè suspicandi de fide: putat autem *Carden.* suprâ c. 10. & in 1. crisi d. 9. n. 372. eo ipso quòd propositio à *Papa* declaratur esse scandalosa in materia morum, etiam censerì debere improbabilem & falsam, quia declaratio *Papæ* est certa & perpetua, ergo debet nunquam inveniri posse ratio gravis pro ea opinione, ergo debet judicari pro omni tempore improbabilis & falsa: quidquid sit de hoc, de quo iterum n. 204. certum videtur posse propositionem aliquam esse scandalosam & veram, uti si occultam luxuriam *Monachi* revelares, vel apud innocentes vera loquereris de peccatis luxuriæ.

Piarum surium offensiva est, quæ in materia religionis

ligionis dicitur aliquid, si non falsum, attamen ini-
decens, uti si dicas, *hodie est festum meretricis*, in-
telligendo *S. Mariam Magdalenam*.

190 *Malè sonans* simpliciter est, quæ abutitur voci-
bus contra communem sensum fidelium, uti si pri-
mus & obvius sensus illius sit hæreticus, alter verò
latens sit catholicus.

191 *Suspecta*, quæ in rigore grammatico vera est, at-
tamen innuere videtur latentem hæresin.

192 *Sapiens hæresin*, cujus contradictoria non est qui-
dem expressè definita, sic tamen communiter re-
cipitur in Ecclesia, ac si esset de fide, ideoque præbet
judicium saltem probabile judicandi, quod in defen-
sore illius lateat hæresis.

193 *Hæresis proxima*, si sit contradictoria illi, quæ
vel à plerisque habetur tanquam de fide, vel per evi-
dentem consequentiam infertur ex una de fide & al-
tera indubitata

194 *Hæretica*, quæ formaliter opponitur alicui reve-
latæ, sive, cujus contradictoria est de fide.

195 *Blasphema*, quæ continet injuriam contra Deum
vel Sanctos.

196 *Scismatica*, quæ sine hæresi nata est inducere vel
promovere scisma, id est, separationem Ecclesiæ à
suo capite.

197 *Seditiosa*, quæ nata est concitare tumultum con-
tra Superiores in Ecclesia vel Rep.

198 *Impia*, quæ est contra cultum Deo vel SS. de-
bitum

199 §. II. Plures Pontifices apud *Arfd. T. 2. p. 2. c.*
7. § 1., & novissimè Innocent. XI. in fine Decre-
ti circa 65. propositiones damnatas præcipit in vir-
tute S. Obedientiæ, ut tam in libris imprimendis ac
manuscriptis, quàm in thesibus, disputationibus ac
prædicationibus omnes caveant ab omni censura &
nota,

nota, necnon à quibuscumque convitiis contra eas propositiones, quæ adhuc inter catholicos hinc inde controvertuntur, donec à S. Sede recognita, super iisdem propositionibus iudicium proferatur: si quis tamen sententiam aliquam appellet improbabilem vel levem, saltem in communiore sensu, non est censura, uti notant *Hurt. Lugo & Carden.* in 1. crisi d. 9. n. 297., neque si appellet laxam in communiore sensu, ideòque dicit *Carden.* quòd levissimum genus censuræ Theologicæ sit dicere temerariam, scilicet propriè, in sensu *S. Thomæ.*

§. III, Prohibetur tantùm formalis censura non autem si dicatur aliquid de sententia, ex quo inferri possit censura, alioquin nemo auderet dicere suam sententiam teneri à Scriptura vel à Tridentino, nam si hoc est verum, opposita est hæretica, quod tamen, quia ipse non dicit, nec adversarii concedunt, ipse etiam non censurat.

Q. 31. An & quomodo possit opinio amittere vel acquirere probabilitatem. R.

§. I. Certum est opinionem posse reddi ex probabili improbabilem vel ex improbabili probabilem, si nunc innotescat firma aliqua ratio contra vel pro illa, quæ ratio hæctenus ignorabatur; & sic sæpe factum esse ac fieri docet experientia, nam aliquando probabile fuit esse licitum ducere alteram conjugem dimissâ adulterâ, teste *S. Aug.* de adult. nupt. l. 1. c. 25. ubi ait, *Et in ipsis divinis sententiis ita obscurum est, utrum & iste, cui quidem sine dubio adulteram licet dimittere, adulter tamen habeatur, si alteram duxerit, ut, quantum existimo, venialiter ibi quisque fallatur;* id tamen nunc est certò improbabile: è contrâ ex *Conc. Triburiensi* referuntur hæc verba, *Cap. Illud etiam, 30. q. 3. Illud etiam nec Canonica Institutione definimus nec interdictione*